

Instytut Ekonomiki i Zarządzania Przedsiębiorstwami Uniwersytetu Rolniczego im. H. Kołłątaja w Krakowie realizuje projekt badawczy pt. SALSA: Drobne gospodarstwa rolne i drobne przedsiębiorstwa przetwórstwa rolno-spożywczego w zapewnianiu trwałego bezpieczeństwa żywnościowego (*SALSA - Small farms, small food businesses and sustainable food security*). Projekt rozpoczął się 1 kwietnia 2016 roku i trwać będzie 48 miesięcy. Uczestniczy w nim 16 partnerów z Europy i Afryki, szacunkowa wartość projektu: to 5 mln Euro. Celem projektu jest ocena roli drobnych gospodarstw rolnych i przedsiębiorstw przetwórstwa rolno-spożywczego w zapewnianiu bezpieczeństwa żywnościowego i bezpiecznej żywności w Europie oraz w wybranych regionach Afryki. Projekt SALSA finansowany jest ze środków Unii Europejskiej HORIZON 2020 Program badań i innowacji, odbywa się w ramach umowy grantowej nr 677363.

W ramach Projektu badania terenowe prowadzone były w 30 regionach (25 w Europie i 5 w Afryce). W Polsce projekt realizowany jest w 3 regionach:

- rzeszowskim obejmującym powiaty rzeszowski, strzyżowski, ropczycko-sędziszowski, łańcucki, kolbuszowski,

- nowosądeckim obejmującym powiaty limanowski, gorlicki, nowosądecki,

- nowotarskim obejmującym powiaty tatrzański, suski, nowotarski.

Jednym z etapów badań było obranie dla każdego regionu 4 produktów podstawowych, czyli takich, których w danym regionie dużo się produkuje, bądź są ważnym składnikiem diety mieszkańców regionu, czy też są ważne z punktu widzenia tradycji i kultury regionu. Produkty podstawowe w regionie:

- rzeszowskim: ziemniaki, zboża, wieprzowina, drób,

- nowosądeckim: ziemniaki, zboża, mleko, jabłka,

- nowotarskim: ziemniaki, zboża, mleko, jagnięcina.

Produkty podstawowe obrano opierając się m.in. na danych GUS (Powszechny Spis Rolny 2010) oraz opiniach ekspertów z regionów badawczych. Dla każdego z produktów przygotowane zostały mapy obrazujące ich obieg w ramach regionalnego systemu żywnościowego, przy czym skupiono się tu na roli drobnych gospodarstw rolnych w każdym systemie.

W ramach projektu w okresie od czerwca 2017 roku do kwietnia 2018 roku na terenie regionów badawczych realizowane były równoległe badania ankietowe wśród właścicieli drobnych gospodarstw rolnych i małych przedsiębiorstw zajmujących się produkcją, przetwarzaniem bądź sprzedażą żywności oraz badania terenowe polegające na fotodokumentacji upraw w terenie. Dla potrzeb projektu zebrano około 140 ankiet wśród rolników oraz około 30 ankiet wśród małych przedsiębiorstw. Dokumentacja fotograficzna w Polsce obejmuje ponad 4 000 zdjęć wykonanych w terenie w wyznaczonych punktach. W każdym regionie badawczym wyznaczonych zostało około 500 punktów do sprawdzenia. Dla każdego punktu dostarczone zostały długość i szerokość geograficzna, które po wprowadzeniu do urządzeń GPS pozwoliły na lokalizację wyznaczonej działki. W wyznaczonym miejscu oprócz wykonania fotografii, sprawdzany był sposób użytkowania gruntu oraz rodzaj okrywy roślinnej na nim występujący.

Wyniki zostały dostarczone zbiorczo w postaci plików Excel z opisem każdego zdjęcia i ewentualnymi uwagami osoby przeprowadzającej kontrolę w terenie. Na bazie zdjęć w regionach badawczych szacowana jest rzeczywista powierzchnia wybranych upraw, nieużytków, odłogów. Przyjęta metoda pozwala na ocenę jaka jest rzeczywista powierzchnia upraw, nieużytków, odłogów na działkach o powierzchni do 5 ha.

Badania ankietowe prowadzone były wśród drobnych gospodarstw rolnych. Drobne gospodarstwo rolne zostało zdefiniowane jako takie, które posiada do 5 ha użytków rolnych. Na terenie regionów badawczych kryteria wykorzystywane do określenia drobnego gospodarstwa rolnego mogły się różnić w zależności od lokalnych uwarunkowań (np. w Portugalii okres wegetacji rozpoczyna się na tyle wcześnie, że większa częstotliwość zbiorów pozwala na osiągnięcie większych plonów z 1 ha, z kolei w Cabo Verde nie ma możliwości prowadzenia produkcji rolniczej bez nawadniania upraw).

Dane pozyskane z badań ankietowych posłużyły m.in. do opracowania typologii drobnych gospodarstw rolnych dla krajów objętych badaniami. Badania ankietowe miały charakter jakościowy, uzupełniane były o dane pozyskiwane w trakcie spotkań z przedstawicielami szeroko pojętej gospodarki żywnościowej z każdego regionu badawczego. W oparciu o pozyskane dane wyodrębniono 5 typów drobnych gospodarstw rolnych. W chwili obecnej nadal trwa testowanie przyjętej typologii.

Projekt SALSA wkroczył obecnie w fazę analizy pozyskanych danych. Serdecznie zapraszamy do kontaktu, dyskusji, zadawania pytań, dzielenia się doświadczeniami w zakresie tematyki projektu. Liczymy na wsparcie i zainteresowanie, jesteśmy otwarci na Państwa sugestie i pomysły. Zespół realizujący Projekt SALSA w Polsce.

Kontakt:
martaczekaj@poczta.onet.pl

projektsalsa@op.pl

Strona projektu <http://www.salsa.uevora.pt/>

Twitter:

@salsaH2020

Kierownik Projektu SALSA

Dr inż. Marta Czekaj

Uniwersytet Rolniczy im. H. Kołłątaja w Krakowie

Wydział Rolniczo - Ekonomiczny

Instytut Ekonomiki i Zarządzania Przedsiębiorstwami

Zakład Zarządzania i Marketingu

al. A. Mickiewicza 21

31-120 Kraków